

VRAGEN

door de leden van de raad gesteld overeenkomstig artikel 38 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen van de raad van de gemeente Groningen.

2012 – Nr. 29.

VRAGEN van de Stadspartij van de heer R.P. Prummel betreffende de schimmelproblematiek in de Suiker- en Halmbuurt te Hoogkerk.
(Binnengekomen: 30 maart 2012.)

In Oud-Hoogkerk, te weten de Suikerbuurt en naar blijkt ook in de Halmbuurt, leven een aantal van onze burgers in huizen die op het oog goed onderhouden lijken te zijn maar die bij nadere beschouwing wel eens ongezond, wellicht zelfs chronisch ziekmakend zouden kunnen zijn.

Bouwkundig onderzoek, onlangs uitgevoerd in opdracht van de bewoners, maakt duidelijk dat de woningen op ondergrond staan waarin het grondwater hoog, soms zelfs abnormaal hoog, staat. De woningen zijn niet van kruipruimten voorzien.

Bewoners klagen over optrekkend vocht en schimmel en melden gezondheidsklachten.

De stand van zaken brengt mij ertoe schriftelijke vragen te stellen want de Gemeente Groningen is verantwoordelijk voor gezond wonen.

1. Gezien de publiciteit die de vocht- en schimmelproblematiek in de Suikerbuurt in de afgelopen jaren heeft gekregen, is het merkwaardig dat de gemeente geen polshoogte is gaan nemen om vast te stellen wat de oorzaak is van de alarmerende klachten van bewoners. Heeft de gemeente vanuit de WPG niet een zorgplicht?

2. De bouwinspectie geeft sinds vorig jaar de corporatie alle tijd/ruimte de woningen cosmetisch te renoveren zonder de oorzaak van de problemen aan te pakken.

De corporatie heeft zelf bouwkundig onderzoek laten doen door adviesbureau Belfor uit Rotterdam. Het onderzoeksrapport is niet openbaar gemaakt. Is de bouwinspectie op de hoogte van dit rapport en heeft ze het opgevraagd?

Is het toezicht van de inspectie gezien in het licht van ons streven naar een gezonde stad voldoende en afdoende?

3. Bij een renovatie in 1992 is in de woningen een betonnen vloer direct op de ondergrond gestort. Klachten over vocht ontstonden in 2002. Het lijkt aannemelijk dat de grondwaterstand in Oud-Hoogkerk vanaf 2002 te hoog was. De gemeente heeft vanuit haar zorgplicht een inspanningsverplichting bij structurele grondwateroverlast, zeker wanneer hierdoor sprake is van risico's voor de volksgezondheid. Hoe gaat de gemeente deze overlast aanpakken?

4. Het grondwaterpeil in Oud-Hoogkerk wordt door de dienst RO als extreem hoog gekwalificeerd.

Sinds 2008 zijn er peilstations verspreid over de stad. Wordt er regelmatig gecontroleerd hoe het waterpeil fluctueert? Wiens verantwoordelijkheid is dit?

5. Heeft de gemeente beleid geformuleerd t.a.v. het grondwaterpeil in de stad en met name in Oud Hoogkerk?

6. Bij welke grondwaterstand wordt actief ingegrepen?

7. Het Waterschap regelt de hoogte van het oppervlaktewater. Die hoogte heeft directe invloed op de grondwaterstand. Wat is de reden om het peil zo hoog te laten zijn (o.a. in Oud-Hoogkerk) en hoe lang is deze situatie al zo?

8 Hoe is het gesteld met het grondwaterpeil in overige delen van Hoogkerk en in andere wijken?

9. In het bestemmingsplan wordt gemeld dat er in Hoogkerk sprake is van diffuse bodemverontreiniging. Als grondwater door verontreinigde grond stroomt, kan het de verontreiniging verspreiden. Welke giftige stoffen zitten er in de grond en in het grondwater en in welke mate? Vluchtige stoffen kunnen verdampen vanuit de bodem. Vanwege de extreem hoge grondwaterstand lijkt uitdamping van giftige stoffen via het optrekkend vocht in muren en de betonvloer, in de woningen aannemelijk. Blootstelling kan dan plaatsvinden via de luchtwegen. Kan het College ons mededelen of het bovenstaande proces van verspreiding van schadelijke stoffen in Oud-Hoogkerk plaatsvindt?

10. Wijkt het sterftecijfer in Oud Hoogkerk af van dat in andere stadsdelen?

11. Wat is er bekend over de gezondheid van de bewoners van Oud-Hoogkerk, specifiek over het aantal kankergevallen ?

Het college beantwoordt de vragen als volgt,

Groningen, 29 mei 2012.

1. Wij kennen de berichten over de vocht- en schimmelproblematiek in de woningen in de Suikerbuurt. Wij zijn van mening dat de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de woningen en het oplossen van gesignaleerde problemen in de eerste plaats ligt bij de eigenaar, Steelande Wonen. Zij nemen deze verantwoordelijkheid ook en zijn bezig met het aanpakken van de problemen. Als gemeente nemen wij daarom een terughoudende rol aan. Desalniettemin hebben zowel de afdeling Bouw- en Woningtoezicht (BWT) als de GGD zich op de hoogte gesteld van de problematiek om zonedig een katalyserende rol te spelen tussen huurders en verhuurder.

De Wpg (Wet Publieke Gezondheid) wijst in artikel 2 de volgende taak aan gemeenten toe. "Het college van burgemeester en wethouders bevordert de totstandkoming en de continuïteit van en de samenhang binnen de zorg voor de volksgezondheid en de afstemming ervan met de curatieve

gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij rampen". "Ter uitvoering van de in het eerste lid bedoelde taak draagt het college van burgemeester en wethouders in ieder geval zorg voor het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen", en "voor het bevorderen van medisch milieukundige zorg".

Artikel 14 van de Wpg bepaalt dat ter uitvoering van bij of krachtens deze wet opgedragen taken het college van burgemeester en wethouders zorg draagt voor de instelling en instandhouding van een gemeentelijke gezondheidsdienst.

De Wpg wijst dus geen gedetailleerde zorgtaken op aan gemeenten of GGD's. De Wpg verplicht de gemeente of GGD niet om te zorgen voor een gezond (binnen)milieu. De algemene gemeentelijke zorgplicht strekt zich zeker niet uit tot individuele gezondheidszorg voor burgers.

2. De herstelwerkzaamheden zijn meer dan "cosmetisch". Wij zijn van mening dat het toezicht in dit geval voldoende is gewaarborgd.
In april 2012 heeft een tweede gesprek plaatsgevonden tussen de gemeente en bewoners van de Suikerbuurt. Naar aanleiding hiervan hebben wij het onderzoeksrapport van adviesbureau Belfor bij woningcorporatie Steeland Wonen opgevraagd. In mei zijn we een gesprek met Steeland Wonen aangegaan over de herstelwerkzaamheden en de communicatie.
Bouwinspecteurs hebben een aantal woningen geïnspecteerd die door de bewoners zijn aangewezen. Op sommige plaatsen zijn vochtproblemen zichtbaar. Steeland Wonen heeft ook enkele woningen aangewezen; ook daar zal een bouwinspecteur langs gaan. Alle bevindingen zullen met Steeland Wonen worden besproken. Steeland Wonen blijft verantwoordelijk en dient voldoende inspanningen te plegen om problemen op te lossen.
3. We starten met het in beeld brengen en analyseren van eventuele problemen. Inmiddels zijn er peilbuizen geplaatst in het gebied waar de vragen betrekking op hebben. Door de grondwaterstand ter plekke te meten verkrijgen we inzicht in de grondwaterstand en de fluctuatie. Daarnaast zullen we door bezoeken en gesprekken informatie over de problematiek verzamelen. Op basis van deze analyse kunnen we beoordelen welke maatregelen mogelijk zijn en wie hiervoor verantwoordelijk is. Hiervoor kan een periode van een half jaar nodig zijn omdat een momentopname weinig zegt over grondwaterstanden.
4. De meeste peilbuizen zijn uitgerust met zogenaamde automatische drukopnemers. Deze drukopnemers registreren continu de grondwaterstand. Per drie maanden wordt de geregistreeerde meetreeks uitgelezen en verwerkt in het informatiesysteem waarin de grondwatergegevens worden opgeslagen.

Vanaf 1 januari 2008 is de Wet Gemeentelijke Watertaken van kracht. In deze wet (die in 2009 is opgegaan in de Waterwet) is geregeld dat de gemeente de zorgplicht heeft voor grondwater in het openbaar bebouwd gebied. Het doel van deze zorgplicht is het voorkomen en beperken van

structureel nadelige gevolgen voor de aan de grond gegeven bestemming als gevolg van de grondwaterstand.

5. Om de hiervoor genoemde zorgplicht te kunnen uitvoeren is het grondwaterbeleid vastgelegd in het Groninger Water- en Rioleringsplan 2009-2013; "Waterwerk". Dit beleid heeft betrekking op het in beeld brengen van het grondwater, het beheren van voorzieningen en het formuleren van uitgangspunten voor nieuwe situaties. Voor Oud Hoogkerk is geen apart grondwaterbeleid vastgesteld.

Monitoring.

Om de grondwaterzorgplicht goed te kunnen uitvoeren, hebben we het grondwatersysteem in beeld gebracht met behulp van een grondwatermeetnet. Vanaf 2008 zijn we gestart met het aanleggen van dit meetnet. Naar aanleiding van vragen of klachten, of projecten die voor een ingreep in de openbare ruimte zorgen, wordt dit meetnet plaatselijk geïntensiveerd. In dit kader stonden tot voor kort in Hoogkerk wel een aantal peilbuizen, maar niet in de Suikerbuurt. Inmiddels zijn er in de Suikerbuurt naar aanleiding van de vragen wel peilbuizen geplaatst.

Beheer van voorzieningen.

Voorzieningen ten behoeve van het reguleren van grondwater zoals drainage worden opgenomen in de gemeentelijke beheer- en onderhoudssystematiek.

Nieuwe ontwikkelingen.

Bij nieuwe ruimtelijke plannen is, indien mogelijk, de bestaande grondwatersituatie bepalend voor de inrichting van het gebied. Wordt er gebouwd op plaatsen waar de grondwaterstand van nature hoog is, dan moet het oorspronkelijke ontwateringsstelsel gehandhaafd blijven. Daarbij is het zinvol de manier van bouwen aan te passen, bijvoorbeeld door geen kruipruimtes aan te leggen. In bestaande situaties is het uitgangspunt dat drainagewater niet wordt geloosd op een gemengd rioelstelsel, tenzij structurele problemen niet op een andere wijze kunnen worden opgelost. Drainagewater wordt bij voorkeur geloosd op oppervlaktewater of op een regenwaterriool.

Vervolg.

Op basis van de ervaringen in de periode vanaf 2008 zal het grondwaterbeleid verder worden uitgewerkt, deze uitwerking wordt opgenomen in het Groninger Water- en Rioleringsplan 2014-2018. Dit plan wordt in december 2013 ter vaststelling aan de raad aangeboden.

6. Dit is afhankelijk van de situatie. In het algemeen worden de volgende uitgangspunten gehanteerd.

Er is sprake van een grondwaterprobleem als de gebruiksfunctie van een stuk grond wordt aangetast door een structureel te hoge grondwaterstand. Een kant-en-klare definitie van "structurele wateroverlast" is nog niet voorhanden. We gaan werken aan een handzame definitie, waarbij we rekening houden met jurisprudentie over de precieze betekenis van de

begrippen "structureel" en "doelmatig". Voorlopig spreken we in Groningen van "structurele grondwateroverlast":

- als er sprake is van regelmatig terugkerende overlast door te hoge grondwaterstanden, over een groter gebied;
- als er door hoge grondwaterstand risico's ontstaan voor de volksgezondheid;
- als de functie van bestaande bestemmingen wordt belemmerd door de stijgende grondwaterstanden.

Uitgesloten hiervan zijn de volgende situaties:

- als de bouwkundige of waterhuishoudkundige verantwoordelijkheid berust bij de eigenaar (zoals bij kelders en kruipruimtes);
- als de overlast is ontstaan door gebeurtenissen van regionale of bovenregionale oorsprong;
- als de overlast is ontstaan door de wijze waarop de grond van wijken in het verleden bouwrijp is gemaakt;
- als de overlast is ontstaan door incidentele overlast zoals zware regenval.

Bij de aanpak van grondwaterproblemen, hanteert de gemeente de volgende uitgangspunten.

- Als er sprake is van structurele grondwateroverlast, dan brengt de gemeente voorzieningen aan om de grondwaterstand tot een lager niveau terug te brengen. Dit kan bijvoorbeeld door het aanleggen van een drainagesysteem. Op particulier terrein is de eigenaar zelf verantwoordelijk voor het plaatsen van voorzieningen.
- De eigenaar is verantwoordelijk voor de bouwkundige staat van zijn pand. De aanpak van bouwkundige problemen, zoals een lekke kelder, een lek souterrain of een natte, diepe kruipruimte, is een zorg voor de eigenaar.
- De gemeente treft maatregelen bij structurele grondwaterproblemen. De gemeente plaatst extra peilbuizen, meet de grondwaterstand vaker dan normaal en zet een monitoringsprogramma op.
- Bij 'het meldpunt beheer en verkeer (het Waterloket)' kunnen inwoners terecht met grondwaterklachten en kan men gerichte informatie krijgen over mogelijke oplossingen. Ook is een publieksbrochure beschikbaar.

7. Het klopt dat het waterschap verantwoordelijk is voor het oppervlakte-waterpeilbeheer.
Het is echter niet zo dat het oppervlaktewaterpeilbeheer altijd van directe invloed is op het grondwaterpeil. Deze relatie is sterk afhankelijk van de doorlatendheid van de bodem en de afstand tot het aanwezige oppervlaktewater. De doorlatendheid is in Hoogkerk gering, met als gevolg dat de relatie oppervlaktewaterpeil – grondwaterpeil beperkt is.
8. Op deze vraag is geen algemeen antwoord te geven. Er zijn veel factoren van invloed, de belangrijkste zijn de hoogteligging van het gebied en de opbouw van de ondergrond.

Op dit moment zijn er 170 grondwatermeetpunten in de stad. De gemiddelde grondwaterstand varieert van enkele meters beneden maaiveld tot een halve meter beneden maaiveld.

9. In de Nota Bodembeheer 2009 van de gemeente Groningen zijn bodemkwaliteitskaarten opgenomen, waarin is aangegeven waar diffuse verontreinigingen worden aangetroffen. In de loop van de tijd zijn op allerlei manieren puinhoudend materiaal, kooldeeltjes en ander afval in de bodem terechtgekomen. Bewoning, bedrijvigheid en ook neerslag van luchtverontreiniging heeft op vele plaatsen de bodem belast. Dit heeft geleid tot diffuse, niet tot een bron ter herleiden, bodemverontreiniging. Ter plaatse van het gebied Oud-Hoogkerk is de bodem diffuus verontreinigd met de stoffen lood en PAK's (polycyclische aromatische koolwaterstoffen). Deze stoffen worden in "licht verhoogde mate" aangetroffen. In licht verhoogde mate betekent boven de achtergrondwaarde maar lager dan waarden waarbij onderzoek of sanering nodig is.

Lood en PAK's verspreiden zich niet of nauwelijks door de bodem. Ze kunnen ook niet uitdampen. De kwaliteit van de bodem is volgens de officiële landelijke criteria voldoende voor de functie "wonen". Dit betekent dat er geen risico's voor de gezondheid van bewoners te verwachten zijn. Er zijn geen bodemkwaliteitskaarten opgesteld voor het grondwater. In het grondwater zijn in uitgevoerde bodemonderzoeken voornamelijk zware metalen aangetroffen boven de streefwaarde. De waarden in het grondwater blijven echter beneden de criteria voor vervolgonderzoek. Naast de diffuus voorkomende verontreinigingen zijn in het gebied geen bronlocaties aangetroffen waarbij verontreinigingen risico's zouden kunnen opleveren.

Op basis van de bij ons bekende gegevens over mogelijke bronnen van verontreiniging en de gehalten aan diffuse verontreiniging, is er geen aanleiding om aan te nemen dat er sprake zou kunnen zijn van verspreiding van schadelijke stoffen die gevaar opleveren voor de volksgezondheid.

10. Het sterftecijfer in Oud-Hoogkerk is niet bekend en evenmin is bekend of het afwijkt van het sterftecijfer in andere stadsdelen. Sterftecijfers worden in Nederland opgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). CBS publiceert geen sterftecijfers per buurt.
11. Er zijn geen cijfers beschikbaar over het aantal kankergevallen of over de gezondheid in het algemeen van de bewoners van Oud-Hoogkerk. Het aantal gevallen van kanker wordt geteld door de Nederlandse Kankerregistratie (NKR) via het Integraal Kankercentrum Noordoost. Het NKR publiceert geen aantallen kankergevallen per buurt.